

Беморлик ва бошга тушган ташвишлар ҳам бир неъмат

22:48 / 24.04.2017 10074

يَا رَهْلَلْلُوْسَرَ آيٌ : تَلْقِ : لَآقَ هَنَعْ هَلَلَا يَصِرْ صَاقَ وَ يَبَأْ نَبْ دَعَسْ نَعْ
يَلَّتْبُيَفْ ، لَّتْمَأَلَّافْ لَّتْمَأَلَّا مُثْ ، ءَاءِي بَنَأَلَا : لَآقَ ؟ ءَالَّبْ دَشَأَسْأَنَلَا
نَأَكْ نَإِوْ ، ئُؤَالَبْ دَتْشَا أَبْلُصْ نُنِي دَنَأَكْ نَإِفْ ، وَنِي دَبَسَحْ يَلَّعْ لَجَرَلَا
يَتَحْ دَبَغْ لَابْ ءَالَّبْ لَأَحَرْبَيْ آمَافْ ، وَنِي دَبَسَحْ يَلَّعْ يَلْتَبْ اَقَرْ وَنِي دَيْفْ
يَذَمَرَتْلَا هَاوَرْ ئَئِي طَحْ . يَلَّعْ آمَضْرَأَلَا يَلَّعْ يَشْمَيْ كُرْتَيْ

Саъд ибн Абу Ваққос розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

Эй Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Одамларнинг қаттиқ балоларга дучор бўлувчиси ким?” дедим. У зот: **“Пайғамбарлар, сўнг уларга яқинлар, сўнг яқинлар. Киши динига қараб имтиҳон қилинади. Дини метин бўлганинг имтиҳони ҳам қаттиқ бўлади, дини сустроқ бўлса, динининг тақозосича имтиҳон қилинади. Бало бандадан ажралмай туриб олади ва охир оқибат уни ер юзида бирорта ҳам хатоси қолмаган ҳолда юрадиган қиласи”** дедилар.

Термизий ривояти.

Ушбу ҳадисда турли касаллик, ғам ташвишга ботиб, қалби Аллоҳ таолога боғланган ва дуо ва истиғфорни ўзига одат қилганларга башорат бор. Бу

бало Аллоҳнинг қаҳри эмасдир.

Ғам ташвиш ва касалликлар икки қисмдир

Инсон қачон бирор дард ёки ғам ташвишга ботса, қарздор бўлиб қолса, уй жойсиз қолса, икки ҳолатдан бири бўлади. Биринчиси бу Аллоҳнинг қаҳри ва азобидир. Иккинчиси банданинг даражаси баланд бўлиши ва унга ажру савобни кўплаб берилишига сабабдир.

Ғам ташвиш ва касаллик Аллоҳнинг азоби ҳамдир

Охират азоби қаттиқ бўлади. Шунинг учун гоҳида Аллоҳ таоло бандасини охират азобидан сақлаш ва учун тўғри йўлга қайтиши бу дунёда ҳам баъзи бир балоларга мубтало қиласди. Аллоҳ таоло “**Сажда**” сурасида марҳамат қиласди:

نُوْعْجَرِيْ مُلَّعَلْ رَبْ كُلَّ ابْدَعْ لَأَنْ وُدْ حَنْدَلْ ابْدَعْ لَأَنْ مُنَقِّيْ دَنَلْ وَ

21. Албатта, уларга буюк азобдан олдин яқин азобни тоттирамиз.

Шоядки, қайтсалар.

Яъни «Ўша фосиқларга охиратнинг буюк азобидан олдин бу дунёдаги яқин азобни тоттирамиз. Шоядки, улар бундан сабоқ олиб, куфр ва фисқу фужурдан, ёмонликлардан қайтсалар».

Ғам ташвиш ва касаллик Аллоҳнинг раҳмати ҳамдир

سُفَنْ أَلَّا وَ لَأَوْمَأَلَّا نَمِ صَقَنْ وَعْوْجَلَّا وَ فَوْحَلَّا نَمِ ئِشَبْ مُكَنْوُلْبَنَلَّ وَ
لَلَّا لَّا نَإِنِّيْ أُلَّا قُّبَيْصَمْ مُهَتَبَّأَصَنَّا إِذَنِيْ دَلَّا لَّا نَيْرَبَأَصَنَّلَّا رَشَبَ وَ تَأَرَمَثَلَّا وَ
نَوْعَجَارْهِيَلَّا إِنِّيْ وَ

Аллоҳ таоло “Бақар” сурасида :

155. Албатта, сизларни бир оз хавф ва очлик билан, мол-мулкка, жонга, меваларга нуқсон етказиш билан синаймиз. Ва сабрлиларга хушхабар бер.

156. Улар ўзларига мусибат етганда: «Албатта, биз Аллоҳнишимиз ва албатта, биз Унга қайтувчимиз», - деганлардир.

□ نوْدَتْهُمْ لِأُمَّهَ كَيْلُوْأُوْهَمْ حَرَوْمَهْ بَرَنْمُتَأَوَلَصَمْ يَلَكَيْلُوْأُ

157. Ана ўшаларга Роббларидан саловотлар ва раҳмат бор. Ана ўшалар, ўшаларгина ҳидоят топганлардир.

Иккиси орасида фарқ

Иккиси орасидаги фарқ шуки, биринчига мубтало бўлган киши Аллоҳ таолога юзланишни тарк қилади, тақдирига норози бўлади ва ҳаммага Аллоҳдан шикоят қилади. “Нега мени бунчалар балога гирифтор қилмаса? Нима гуноҳим бор? Ҳамма саломату менгина шундай дардга чалинганман” деяверади. Аллоҳ буюрган намоз, рўза ва бошқа фарзларни тарк қилади. Балолардан қутилиш чораларини қилсада, тавбага шошилиш, дуода бўлиш ва қилган хатоларини тўғрилашни, қилган зулм ва жафоларини тадоригини кўришни тарк қилади. Бу ҳолга тушиш бадбаҳтлик аломатидир. Агар бошига бало тушиши билан тавбага шошилса, дуо қилиб “Эй Аллоҳим, мен заифман, ночорман. Бунданда ортиғ балоларга лойиқман. Шундай бўлсада Ўз фазл-караминг ила менга нажот бергин” дейди. Дилида хатоларига афсус, тилида истиғфор бўлади. Юзидан ғами намоён бўлсада тилида Аллоҳдан шикоят қилиш, дилида нафратланиш деган нарса бўлмайди. Аксинча аввалгиданда ибодат ва зикрга машғул бўлади. Қилган хатоларини ўйлаб уни тўғрилашга киришади. Бу бало Аллоҳнинг раҳматидир, бу Аллоҳнинг ўша бандага муҳаббати борлиги ва унинг даражасини юқори бўлишини аломатидир.

Дунё ғамдан холи эмас

Баъзида кишилар: “Муҳаббат ҳам шундай бўладими? Яхши кўрган бандасини ҳам шундай балога гирифтор қиладими? Аллоҳ яхши қўрса, ором устига ором бахш этмасми?” дейишади. Бу дунё жаннат эмас, синов майдонидир. Инсон пайғамбар, валий, подшоҳ, бой ёки фақир-мискин бўладими, ким бўлишидан қатъий назар бирор дардга йўлиқиши, бошига ғам ташвиш тушишидан холи бўлмайди. Бир кун совуқ бўлса, бир кун иссиқ бўлади. Бу дунёда соғлик ва касаллик, хурсандчилик ва хафагарчилик, роҳат ва ғам ташвиш бирга юради. Фақат азобу-азоб дўзахда, орому-ором жаннатда бўлади. Бу дунёда беғам бўлиш йўқ.

Аллоҳнинг ҳар кимга берган давлати алоҳидадир

Аллоҳ кимгадир иймон ва соғлик давлатини берса, кимгадир молу-дунё, кимгадир солиҳ фарзандалар, кимгадир бошқарувчилик ва яна кимгадир бошқа нарсаларни берган. Худди шунингдек кимгадир бирор дардни берган бўлса, кимгадир фарзандсизлик, кимгадир ноқобил фарзандларни ва яна кимларга турли-туман ғам ташвишни берган. Кимгадир бойлик бериб, соғлигини олиб қўйган, кимгадир соғлик бериб бойлигини олиб қўйган. Хуллас ҳамманинг ҳоли алоҳида-алоҳидадир. Ҳамма қайсиadir бир имтиҳонда ва ҳар ким ўзига берилган дардга ҳам неъматга ҳам шукур қилиши керак.

Ибратли воқеа

Бир киши ниҳоятда ночор ҳолда, зўрға кун кечирар экан. У бир куни мустажобуд даъват, яъни дуоси кўп ижобат бўладиган кишининг ҳузурига борибди ва : «Менинг ҳаққимга дуо қилсангиз! Мен ҳам кам-кўсти йўқ кишилар каби ҳаёт кечирсам», деб, ўзининг ҳаққига дуо қилишини сўрабди. У одам: «Аввал сен бирор кам-кўсти йўқ одамни топиб, менга : «Шу одамга ўхшашни хоҳлайман», дегин! Кейин мен Аллоҳдан сенинг ҳаққинга дуо қилай», дебди. Фақир киши ўз шаҳридаги бозорларни айланиб юриб, бир дўкондорга кўзи тушибди. У бир гапириб, ўн кулар, савдо молларини хоҳлаганига арzonга сотар, хоҳлаганига бекорга эҳсон қилиб, бериб юборар эди. Атрофида икки-уч келишган йигитлар (ўғиллари бўлса керак) хизматига тайёр туришибди. «Шу одам, мен шу одамга ўхшашни хоҳлайман!» деб, дуогўйнинг ҳузурига борибди ва: «Фалон дўкондорга ўхшашни хоҳлайман», дебди. У киши фақирга: «Аввал сен унинг бирор ҳасрати бор-йўқлигини билиб келгин. Мабодо ташқи кўриниши сен орзу қилгандек бўлса ҳам, ичи ҳасратга тўла бўлса, сен ҳам қийналиб қолмагин», дебди. Фақир у зотнинг гапига қулоқ солиб, дўкондорнинг олдига келибди ва аҳволини баён қилибди. Шунда дўкондор қаттиқ хўрсиниб :

«Бирорта инсон мен каби бахтсиз бўлмаса керак, – дебди. Фақир ҳайрон бўлибди. Шунда дўкондор сўзида давом этибди:

– Аллоҳ менга мол-дунёни берди, лекин хотиннинг баракасини бермади. Эҳтиросга берилиб, шариатга номувофиқ иш қилдим ва Аллоҳ мендан

хотиннинг баракасини олиб қўйди. Бир куни аёлим қаттиқ касал бўлиб, ҳамма умидимиз узилди ва қайтиб соғаймаса керак, деб тайёргарликни кўра бошладик. Аёлим ҳам, мен ҳам бир-биримизни қаттиқ яхши кўрар эдик. Ўлимидан аввал у менга қараб: «Мен ўлсам, яна бошқасига уйланиб, кўрмагандек бўлиб кетасиз», деди. Ўзи ўлим тўшагида ётган бўлса ҳам, унинг бу гапида рашқ, ҳасрат аломатлари бор эди. Уни юпатиш учун қайта уйланмаслигимни айтдим, лекин таскин топмади. Мен эҳтиросга берилдим, ҳаммомга кириб, қайта уйлана олмайдиган ҳолатда чиқдим. Шундан сўнг аёлимнинг кўнгли таскин топди. Аллоҳнинг тақдири экан, у қабрнинг оғзидан қайтиб келди. Мұхаббатимга жавобан, бир-икки йил сабр қилди, кейин эса аёллигига борди. Сен кўриб турган болалар менинг фарзандларим эмас. Шариатга номувофиқ қилган бир ишим, мендан хотиннинг баракаси кетишига, умр бўйи ҳасратда қолишимга сабаб бўлди...» Шундан сўнг фақир ўзида борига шукр қилиб яшай бошлади.

Пайғамбарлар энг суюкли зотлардир

Коинотда Аллоҳ таолога энг суюкли зотлар анбиёлардир. Улардан кўра Аллоҳга маҳбуб бирортаси бўлиши мумкин эмас. Шундай бўлсада бирорта пайғамбар мисли қўрилмаган имтиҳон ва балолардан холи бўлган эмас. Аллоҳ таоло Қуръони каримда бир нечалариға берган баъзи бир имтиҳонларини зикр қилган. Уларни ўқиган инсон “Аллоҳ Ўзи суйган бандаларини мунчалар қаттиқ имтиҳон қилмаса” деб қолади. Нух алайҳиссаломни кўринг, қавмидан қўрмаган зулми ситамлари қолмади. Ҳатто уйланган аёли ҳам хоин чиқиб, у зотга иймон келтирғанларни қавмига сотиб борадиган ва қавми уларни азобга соладиган бўлган. Охир оқибат хотин тўфон балосида ғарқ бўлди. Иброҳим алайҳиссалом ўз ўғлини қурбонлик қилишларига буюрилдилар, ўтга ташландилар. Энг қаттиқ душмани ўзларининг отаси бўлди. Оддий иймон келтирған кишининг отаси бенамоз бўлиши фарзандга қанчалар азобли. У зотнинг отаси эса, иймонсиз бўлибгина қолмай буттарош бўлган. Охиратни қандайлигини билган кишига отасининг оқибатини қандайлигини билиш қанчалар аламли?

Маҳбуб бандага балолар нега?

مَلَسَ وَهُيَلَعُ مَلَلَا يَلَلَ لَلَّا يَلَلَ لَلَّا يَلَلَ لَلَّا يَلَلَ عَنْ
أَبَصَ ءالَبْلَلَاهُ يَلَعُ بَصَ ، وَدِيَبَعْ نَمَ آذَبَعَ يَفَاصُيْ نَأُمَلَلَ دَارَأَ إِدَإِ
لَاقَوْ ، فَوْرَعَمُ تَوَصَ : َكَئَلَمَلَلَتَلَاقَ ، يَعَدَ آذَافَ ، آجَثَ ءالَبْلَلَاهُ يَلَعَ جَثَوْ

“**هّللا لُوقَيْف ، لَلْبِيجَتْسَافَ كُوْعَدَى ، نَالْفَ لَكْدَبَعَ آدَهَ بَرَأَى : لِيْرِبَج** ” : لَاق ، بَرَأَى : لَاق اذِف ، هَتْوَصَعَمْسَأَنْأَبْحَأَيْنَإِ : لَاعَتْوَكَرَابَتْ لَاصَخَثَأَلَثَيَدْحَإِ لَعَكَلْتَبَجَتْسَأَلْإِءَيَشَبْ يَنْوَعَدَتْ أَلَيَدَبَعَكَلْيَبَلْ لَصْفَأَوْهَأَمَرَرَآلَا يَفَكَلَرَحَدَأَنَأَمَأَو ، يَنْلَاسَتَأَمَكَلَلَجَعَأَنَأَمَأَ : هَلْلَالُوسَرَلَاقَمُث ، كَلَذَلْثَمَءَالَبَلَانَمَكَنْعَغَفَدَأَنَأَمَأَو ، هَنَمَ نَوْسَلْجَيَفَهَمَأَيْقَلَمَوَيَنَيَدَهَأَجَمَلَابَيَتْوَيِ : مَلَسَوَهَيَلَعَهَلَلا يَلَصَرَقَدَصَتْمَلَابَيَتْوَيِ وَبَأَسَحَلَلْسَلْجَيَفَيَلَصَمَلَابَيَتْوَيِ وَبَأَسَحَلَلْ لَالَو ، نَازِيمَمُهَلْبَصَنْنَيَأَلَفَءَالَبَلَأَلَهَأَبَيَتْوَيِ وَبَأَسَحَلَلْسَلْجَيَفَيَنَمَتَيَيَتَحَبَأَسَحَرْيَغَبَهَنَجَلَأِلَيَنَوْقَأَسُيَمُث ، نَاوِيَدَمُهَلْرَشَنَنَيَأَيْنَدَلَأِفَصِيرَاقَمَلَابَتَصَرْقَمُهَدَاسْجَأَنَأَةَيَفَأَعَلَأَلَأَ .

Али розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

“Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам : “Қачон Аллоҳ бандаларидан бирини Үзига муқарраб қилишни ирода қилса, устидан балоларни ёғдириб қўяди. Банда дуо қилганида фаришталар:

“Таниш овозку” дейишади ва Жаброил:

“Эй Роббим, бу фалон банданг, сенга дуо қилмоқда, дуосини ижобат қилсанг” дейди. Шунда Аллоҳ таборак ва таоло:

“Мен унинг овозини эшитишни хуш кўраман” дейди. Банда қачон:

“Эй Роббим” деса, Аллоҳ:

“Лаббай бандам, нима деб дуо қилсанг сенга уч нарсадан бирини албатта бераман. Сўраганингни тездан бераман, ёки охиратга сўраганингдан афзалини таёrlаб қўяман ёки сўраганингни мислича сендан балоларни даф қиламан” дейди” дедилар. Сўнгра Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Киёмат куни сафарбарликка чиққанларни келтирилиб, ҳисоб қилинишлари учун ўтирадилар. Намозхонни келтирилиб, ҳисоб қилинишга ўтиради. Садақа берганни келтирилиб, ҳисоб қилинишга ўтиради. Аҳли балони келтирилади. Улар учун тарози тикилмас ҳамда девони очилмас ва ҳисобсиз жаннатга олиб бориладилар. Шунда оғият аҳли “жасадларимиз дунёда омбирлар билан қимчиб ташлангада эди” деб орзу қилишади” дедилар.

Демак Аллоҳнинг имтиҳонлари имтиҳон қилингандарнинг қиёматдаги даражалари баланд бўлиши, чеккан азоблари эвазига мисли кўрилмаган нематлар берилиши учун экан. Инъом берилганда чеккан азиятлар арзимас нарса эканлиги маълум бўлади.

ىتؤى ملسو ھىلۇر لاق كلام نب سىنأ نع
غۇبص رانلا يىف غۇبصىيە قىلا موي رانلا لە نم اىندىلا لە معناب
ال لوقىف طق مىعنى كېرم لە طق ارىخ تىار لە مەنبا اى لاقى مى
ئەنچىلا لە نم اىندىلا يىف اسۋىب سانلا دشأب ئىتؤى و بىر اى ھەللاو
لە طق اسۋىب تىار لە مەنبا اى ھەللاو لاقىف ئەنچىلا يىف غۇبص غۇبصىيە
تىار الو طق سۋىب يېرم ام بىر اى ھەللاو ال لوقىف طق ۋەدش كېرم
ملسم ھاور طق ۋەدش

Анас розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

“Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: “**Қиёмат куни дунёда**
неъматларга кўмилган дўзахий инсонни келтирилиб, дўзах(азоби)га
бир бор ботирилади. Сүнг : “Эй Одам фарзанди, ҳеч бир рўшнолик
кўрганмисан, сенга бирор немат берилганми?” дейилади. У : “Йўқ,
Аллоҳга қасамки, Эй Робб” дейди. Дунёда одамларнинг энг ночори
бўлган жаннатий кишини келтирилиб, жаннат (нематлари)га бир бор
ботирилади ва: “Эй Одам фарзанди, бирор марта ночорликни
кўрганмисан, бирор бор қийинчиликни кечиргандын” дейилади.
У: “Йўқ, Аллоҳга қасамки, Эй Робб, бирор марта ночорликни
кўрмаганман, бирор бор қийинчиликни кечирмагандын” дейди”
дедилар”.

Муслим ривояти.

Қийинчиликларнинг мисоли

Ашраф Али Таҳонавий роҳматуллоҳи алайҳ Аллоҳнинг имтиҳонларини
моҳир табиб ва беморга ўхшатганлар. Бирор жарроҳлик амалиётiga
муҳтоҷ инсон учун жарроҳ табиб жарроҳлик амалиётini кўрсатма берса,
бемор уни қанчалик машаққатли билмасин, уни ўз баҳти деб билади.
Жарроҳдан илтимос қиласи ва керак бўлса, барча ҳаражатларини
кўтаради. Амалиёт мұваффақияти учун жарроҳга ташаккур айтиб,
ҳадиясини ҳам беради. Гўёки, жарроҳ тиғ ишлатиши ва озор беришига
ҳаражат қилган бўлади. Чунки, bemor шу иш uning oқибати va salomatligi
учун фойдали эканлигини билади. Ортидан етадиган саломатлик улкан

нематлигини ва чеккан азоби унинг олдида ҳеч нарса эмаслигини билади. Жарроҳнинг ёриб, тикиб қўйиши бемор учун меҳрибонлик ва раҳмат, жарроҳ эса, энг меҳрибон зот бўлади. Худди шунингдек Аллоҳ таоло ҳам бирор бандасини балога мубтало қилса, бу у бандага қилинган амалиёт ҳисобланади. Бу билан унинг гуноҳларидан поклайди. Токи покиза ҳолда жаннатига киргазиш учун.

Имтиҳон вақтида қилиниши керак бўлган иш

Аллоҳ таоло тарафидан имтиҳон бўлганда банда Унинг Ўзига юзланиши, Ўзидан мадад сўраши ва мукофотидан умид қилиши керак. Аллоҳ таоло “Бақара” сурасида марҳамат қиласи:

سُفْنَ أَلَّا وَمَا لَهُ مِصْقَنَ وَعُوْجَلَ أَوْ فَوَّجَلَ أَنَّمِ مِغْيَشَبْ مُكَنْوُلْبَنَلَ وَ
لَلَّا أَنَّا أُلَّا قُبَيْصَمْ مُهَتَبْ أَصَنَّا أَذِنَيْدَلَ اَنِيرَبْ أَصَلَ اَرْشَبَ وَتَأْرَمَثَلَ أَوْ
مُهَكَيْلَ وَأَوْ مَحَرَّوْ مَوَبَّرَ نَمْ تَأَوَّلَصْ مَهَيَلَعَ كَيَلَ وَأَنَوَعَارَهَيَلَ إِنَّا وَ
نَوَدَتْهَمْلَ

155. Албатта, сизларни бир оз хавф ва очлик билан, мол-мулкка, жонга, меваларга нуқсон етказиш билан синаймиз. Ва сабрлиларга хушхабар бер.

156. Улар ўзларига мусибат етганда: «Албатта, биз Аллоҳникимиз ва албатта, биз Унга қайтувчимиз», - деганлардир.

157. Ана ўшаларга Роббларидан саловотлар ва раҳмат бор. Ана ўшалар, ўшаларгина ҳидоят топганлардир.

دَلَوَاتَهَمَادِإِلَاقَ مَلَسَوْهِيلَعَهِلَلَإِنَعَ ، سَوْمَيَبَأَنَعَ
مَعَنَ نَوْلُوقَيَفَ ؟ يَذْبَعَ دَلَوْمُتْضَبَقَ ؛ وَتَكَيَالَمَلُهِلَلَأَلَاقَدَبَعَلَا
لَلَّاقَادَمَهِلَوْقَيَفَ مَعَنَ نَوْلُوقَيَفَ ؟ وَدَأْفَهَرَمَثَمُتْضَبَقَهِلَوْقَيَفَ
أَتْيَبَ يَذْبَعَلَأُونَبَهِهِلَلَأَلَوْقَيَفَ رَعَجَرَتْسَأَوَكَدَمَحَهِنَوْلُوقَيَفَ ؟ يَذْبَعَ
يَذْمَرَتَلَأَهَلَلَأَوَدَهَهِوَرَهِلَمَحَلَأَتْيَبُهُمَسَوَهَنَحَلَهِيَفَ.

Абу Мусо розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Бир банданинг боласи ўлса, Аллоҳ фаришталариға:

«Бандамнинг боласини қабз қилдингизми?» дейди.

«Ҳа», дейдилар.

«Унинг дил мевасини қабз қилдингизми?» дейди.

«Ҳа», дейдилар.

«Бандам нима деди?» дейди.

«Сенга ҳамд ва истиржоъ айтди», дейдилар.

Шунда Аллоҳ:

«Бандамга жаннатда бир уй бино қилинглар ва уни «Ҳамд уйи» деб номланглар», дейди».

Термизий ривояти.

Ажойиб қисса

Рұхул баён тафсирида бир ҳикояни келтирилади. Унда : “Икки фаришта түртінчи осмонда бир-бирига йўлиқиб, иккиси ҳам жуда ажойиб ишга буюрилганини айтиб қолишиди. Бири: “Бир яҳудий ўлим тўшагида ётибди. Кўнгли балиқ ейишни хоҳляяпти. Унинг яқинидаги сувларда балиқ йўқ. Истагини қондириши учун Аллоҳ таоло унинг ҳовузига бор жойдан балиқ ҳайдаб келишимга буюрди” деди. Бошқаси : “Мен унданда ажойиб ишга буюрилдим. Бир мусулмон ўлим тўшагида ётибди. Унинг ёнида ичишга сув турибди. Истаги бажо бўлмаслиги учун Аллоҳ таоло унинг ёнидаги сувни тўкиб юборишимга буюрди” деди. Икковлари Роббиларининг ҳукмини бажо келтиргач, Роббилариға : “Амрингни бажардик, лекин итоатингда бўлган мўминнинг маҳрум бўлишини, яҳудийнинг ёнида бўлмаган балиқни хайдаб келтиририб едиришингни ҳикматини тушунмадик” дейишиди. Аллоҳ таоло : “Сизлар амрларимдаги ҳикматларни билмайсиз. Менинг кофириларга бўладиган муомалам бошқа, мусулмонларга бўладиган муомалам бошқа бўлади. Кофирилар ҳам яхши амалларни қиласди. Кимгадир ёрдам берган,

садақотлар қилган, мазлумларга ёрдам қилган бўлади. Уларнинг амаллари охиратда ҳеч қандай қадрга эга бўлмасада, яхшиликлари бесамар кетмайди. Амалларининг эвазини бу дунёда нақд қилиб бераман. Сўраган дунёвий мақсадларини бераман ва аммалларига эваз охиратга қолмайди. Мусулмонларга муомалам унинг акси бўлади. Уларнинг гуноҳлари эвазига турли балоларни бериб охиратга барча гуноҳларидан пок ҳолида боришини ирова қиласман. Яхудий қилган барча яхшиликларини эвазини олган ва биргина яхшилиги қолган эди. Ўлим тўшагида балиқ ейишни хоҳлади ва унинг хоҳишини адо қилиб охиратга барча яхшилигидан қуруқ ҳолида келишини хоҳладим. Мусулмонни эса биргина гуноҳи қолган эди. Сувни ичишдан маҳрумлиги ўша гуноҳига каффорат бўлиб, ҳузуримга покиза ҳолда келишини ирова қилдим” деди. Аллоҳ таолонинг ҳикматларини ким ҳам идрок қила олади?

Бу риёзатлар мажбурийдир

Йигирманчи аср машойихларидан Доктор Абдулҳайроҳматуллоҳи алайҳ: “Аввалда кишилар руҳий тарбия учун бирор шайх ҳузурига борар, улар эса талабаларга турли риёзат ва вазифаларни юклар эдилар. Мақсад уларда гўзал хулқни ҳосил қилиш ва ботиний bemorliklarни даф қилиш эди. Ҳозирда ундан риёзатлар кўпам фойда бермаяпти. Одамлар семизликдан озор чеккани учун қилаётган диетасича, руҳий тарбияга аҳамият беролгани йўқ. Зарари очиқ кўриниб турган парҳезида бардавом бўлолмаяптилар. Шунинг учун Аллоҳ таоло баъзи вақтларда бандасини мажбурий риёзатга дучор қиласми. Бундай риёзатларнинг самараси юқори бўлиб, бунда банда тез тараққиётга учрайди. Кўрмайсизми бир ой парҳез қиласлан қайди, bemor бўлиб бир ҳафта томоғидан овқат ўтмай озиган қайда. Чунончи саҳобаи киром розияллоҳу анҳумлар даврида риёзатлар ихтиёрий эмасди. Қасдан таомларни тарқ қилиш, ўзларига ўзлари турли вазифаларни юклаб олиш йўқ эди. Аммо мажбурий машаққатлар саноқсиз эди. Калима айтиб иймонга келгани учун қизиган қумга ётқизилиб, устиларидан тош бостирилиб қўйилар, ўлар ҳолга келгунларича калтакланар эдилар. Ўша даврда ақлларига келган азобларни беришар эди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга бўлишларининг ўзида уларга қанчалар азоблар берилди. Хусусан исломнинг аввалида жуда оғир эди. Буларнинг барчаси мажбурий риёзатлар эди. Бу риёзатлар натижасида саҳобалар мисли кўрилмаган тараққиётга эришдилар. Улардаги иймон ва ихлос умматлар ичида бўлиши мумкин бўлган энг

охирги даражага етди. Улардан кейингилар асло улар даражасига етолмайдилар. Ҳатто Макка фатҳидан кейин иймон келтирғанлар ундан аввал иймон келтирғанларчалик бўлолмасликларини Аллоҳ таоло “Ҳадид” сурасида баён қилган. Чунки уларнинг риёзатлари ўта оғир бўлган.

اَلْصَرَّالْأَوَّتْ اَوَّمَسْلِ الْأَثَارِيْمَ هَلَلَ وَهَلَلَ لِيَبَسْ يَفْ اُوقَفَنْتَ اَلْأَمْكُلَ اَمْ
نَّمَّ ظَرَدُ مَطْعَأْ كَيْلُوْلَ اَلْأَقَوْحَتْ فَلَلْ بَقْ نَمَ قَفَنْ اَنْمَ مُكَنَمَ يَوْتَسَيْ
اَمْ بُهَلَلَ اَوْ يَنْسُخَلَ اَدَعَ وَهَلْكَ وَهَلَلَ اَقَوْهَدَعَ بَقْ نَمَ اُوقَفَنْ اَنْيَدَلَا
رِيَبَخَ نُولَمَعَتْ

10. “Сизларга нима бўлдики, Аллоҳнинг йўлида нафақа қилмайсизлар? Ҳолбуки, осмонлару ернинг мероси Аллоҳникидир. Сизлардан ҳеч ким фатҳдан илгари нафақа қилганларга ва урушда қатнашганларга баробар бўла олмас. Уларнинг даражалари фатҳдан сўнг нафақа қилган ва урушда қатнашганлардан кўра буюkdir. Аллоҳ барчаларига яхшиликни ваъда қилган. Ва Аллоҳ нима қилаётганларингиздан хабардордир”.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уларнинг мақомини зикр қилиб:

يَلْعُهَلَلَ اَلْصَبَّنَلَلَ اَلْأَقَهَرَ يَرْدَخَلَلَ اَلْدِيَعَسَ يَبَأَنَعْ
عَلَبَ اَمَّ اَبَهَدَدُخَهَلَلَ اَلْشَمَقَفَنَهَلَلَ اَنَّهَلَفَ، يَبَأَخَصَهَلَلَ اَلَهَمَلَسَهَ
هَفَيَصَنَهَلَلَ اَلَهَمَوَدَحَهَلَلَهَهُ.

Абу Саъид Ҳудрий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Саҳобаларимни сўкманглар! Агар сизлардан бирингиз Ҳудд тоғидек олтин садақа қилса ҳам, улардан бирининг бир муддига* ҳам, унинг ярмига ҳам етмайди», дедилар».

* Муд (мудд) ҳажмда 0,6875 литр (\approx 0,688 литр), оғирликда 0,544 килограммга тенг.

Банданинг бошига тушадиган барча машаққатлар, касалликлар ва синовлар Аллоҳ таоло тарафидан бўладиган мажбурий риёзатлардир. Биз бало деб билаётган машаққатлар аслида Унинг раҳмати ва муҳаббатидир.

Бир мисол

Одатда кичик болалар сувдан қўрқишиди. Онаси совунлаб, чўмилтириб оппоқ қилиб қўйгунича ҳамма ёқни бошига кўтаради. Чунки чўмилишдан бола қийинчиликни ҳис қиласди. Она мажбурлаб уни чўмилтиради. Ишқалаб кирини чиқаради ва бадбўй ҳидларини кетказади. Боланинг дод-войига қарамайди. Бола онасини зулм қиляпти деб уйлайди. Гоҳида ҳақоратли сўзлар ҳам айтади. Аслида она боласини яхши кўрганидан, жисмини соф бўлишини хоҳлаганидан, ҳамманинг ўртасида жирканч ҳолда бўлишини истамаганидан шундай қиласди. Бола улғайганида онаси унга қанчалар меҳрибон бўлганини англайди.

Иккинчи мисол

Ота она боланинг ёшлигида мажбурлаб мактабга олиб боради. Эрталаб ширини уйқудан қолади, беш олти соатлаб мактабда ўзини қамалгандай ҳис қиласди. Ўйнаб юрган болаларни кўриб, янада ғами ортади ва “мен ҳам ўша болалар каби ўйнаб юрсам бўлмасмикан? Нега ота-онам мени азобга қўйишмаса? Нима гуноҳим бор мени” деб нолиыйди. Бу ҳолатда меҳрибонликнинг тақозоси ота-она болани мажбурлаб ўқитиши бўлади. Бола катта бўлганида агар ота-онаси мажбур қилмаганларида жоҳил қолар, ҳамма роҳат фароғатда бўлганида бу уларнинг олдида шарманда бўлиб, умрининг охиригача жазосини тортишини англайди. Худди шунингдек Аллоҳ таоло ҳам бандасини комил, ҳақ ва ноҳақни ажратадиган, соф иймонли ва хузурида гуноҳлардан пок инсон бўлишини хоҳлайди. Аллоҳ таолонинг муҳаббати ва шафқатининг тақозоси ҳам шудир. Шарти, банда бу ғам ташвишни Аллоҳ таолодан эканлингини билсин ва Ўзига ёлвориб савобни умид қилсин.

Айюб алайҳис саломнинг bemorligi

Тарихдан Айюб алайҳиссаломни қанчалар қаттиқ синовларга дучор бўлганлари барчамизга маълум. У зот битта аёлларидан ташқари барча фарзандлари, молу дунёларидан айрилганлар ва жуда ҳам узоқ йиллар мисли кўрилмаган дардга чалинганлар. Баъзилар бу дард ўн саккиз йилга чўзилган дейишган. Ҳамма у зотдан юз ўғирган, унинг устига шайтон келиб, манавий эзиш мақсадда: “Бу дард сенинг гуноҳларинг туфайли келди, Аллоҳ таоло сендан норозидир. Сен Унинг қаҳри ва ғазабига учрадинг” дейишни бошлади ва ўзича далиллар ҳам келтирди. Айюб

алайҳис салом шайтон билан мунозара қилдилар. Инжилнинг Айюб алайҳиссаломга тегишли саҳифасида батафсил келтирилган. Чунончи, Айюб алайҳиссалом салом : “Сенинг бу дард ва мусибатлар сенинг гуноҳинг туфайлидир, Аллоҳ таоло сендан норози деган гапинг нотўғри. Аксинча бу Аллоҳ таолонинг раҳмати, меҳрибонлиги ва менга бўлган муҳаббатининг аломатидир. Мен Роббимга шукрлар қиласман, Ўзига илтижо қиласман ва дардимга шифо беришини сўрайман, лекин нега мени дардга мубтало қилдинг деб шикоят ва эътиroz қилмайман. Аллоҳ таоло бу ҳолатда ҳам Ўзига илтижо қилишимни насиб қилиши, шикоят қилдириб Ўзидан бошқаларга нолийдиган қилиб қўймаслиги менга бўлган муҳаббати ва раҳмати эканлигининг белгисидир” деганлар.

Мусибат Аллоҳ таолонинг раҳмати экалигининг аломати

Айюб алайҳиссалом пайғамбар бўлиб ҳам, пайғамбарларнинг улул азмларидан бўлганлар. Аллоҳ таоло у зотни бир қавмнинг руҳий табиби қилиб сайлаганлар ва Аллоҳшунос бўлганлар. Аллоҳ таолонинг одатларини энг яхши билганлардан бўлганлар. Шу зот мусибат ва дардларнинг қай бири раҳмату қай бири ғазаб эканини ажратиб, аломатларини ҳам айтиб берганлар. Мусибатга дучор бўлган киши тақдирдан норози бўлиб, шикоят қилиши ва ўзини бу дардга лойиқмас деб билиши Аллоҳ таолонинг бандасига қаҳри ғазаби, тақдирга рози бўлиши, бу мусибатни Аллоҳ таолонинг имтиҳони деб билиб, Ўзига ибодат ва илтижони кўпайтириши ҳамда “Эй Аллоҳ мен ожизман, бу дардларни кўтаролмайман, Ўз фазл-караминг ила мени бундан ҳалос қил” деб дуо қилиши муҳаббат ва раҳматнинг белгисидир. Чунки, ўшандек синовлар Иброҳим алайҳиссаломни ҳалилуллоҳ, Мусо алайҳиссаломни калимуллоҳ, Муҳаммад алайҳиссаломни ҳабибуллоҳ деб аталишларига сабаб бўлган. Аллоҳ таоло

بِأَسْحَرْ رِيْغَبْ مُنْجَّلْ نُورْبَآصَلْ إِفَوْيِ

Албатта, сабр қилувчиларга ажрлари ҳисобсиз, тўлиқ берилур» деган. (“Зумар” сураси 10-оят).

Дуо қабул бўлишининг аломати

Баъзи вақтларда бало ва мусибатларга йўлиққанлар ибодатда бардавом бўлиб, Аллоҳ таолонинг Ўзига ёлвориб дуо қилсалар ҳам дуо ижобат

бўлмагандек бўлади. Шунда киши “бу мусибат, азоб ва қаҳрнинг аломати эмасмикан” деб қолади. Бунга жавоб шуки, Аллоҳ таоло бандасига тақдирга рози бўлиш, ибодатга қайтиш ва дуода бардавом бўлишни насиб қилиши дуо ижобат бўлганинг аломати ҳисобланади. Акс ҳолда дуога ҳам тавфиқ бўлмасди. Бундай вақтда мусибатга алоҳида инъом, дуо қилишга алоҳида инъом берилади. Бу мусибат даражанинг юқори бўлишига восита бўлади. Жалолуддин Румий роҳматуллоҳи алайҳ “Маснавий”ларида Аллоҳ таоло тарафидан ҳикоя қилиб: “Гуфт он Аллоҳ, ту лаббайка мост” яъни “унинг Аллоҳ дейиши бизнинг лаббай дейишимиздир” деганлар. Бу, банда қачон Аллоҳ деса, Аллоҳ лаббай бандам деганидир. Мусибатни қачонгача давом этиши ёки тездан ариши эса, Аллоҳнинг ҳикматига боғлиқдир. Бу худди табиб bemorga қачонгача даволанишни чўзиш ёки тездан тўхтатишига ўхшайди.

مَلَسَ وَهِيَ لَعْنُ لَلَّا يَلَعْنُ لَلَّا لُوسَرَ لَاقَ : لَاقَ ، مُهْنَعُ لَلَّا يَصْرِيْلَعْ نَعَ
، أَبَصَ إِلَبْلَاهِيَلَعْ بَصَ ، وَدِيَبَعْ نَمَ اَذْبَعَ يَفَاصُيْنَأُلَلَاهَ دَارَأَ آدَإِ :
لَاقَوْ ، فُورْعَمُ تَوَصَ : كَلَئِالَّمَلَاهِتَلَاقَ ، يَعَدَ اَذِإِفَ ، اَجَعَتَ إِلَبْلَاهِيَلَعْ جَثَوْ
لَلَّا لُوقَيَفَ ، هَلْ بِحَتْسَافَ كَوْعَدَيِ ، نَالُفَكُذْبَعَ اَدَهَ بَرَأَيِ : لِيَرْبِيجَ
” : لَاقَ ، بَرَأَيِ : لَاقَ اَذِإِفَ ، ” تَوَصَ عَمْسَأَنَأَبْحُرَأَيِنَإِ ” : يَلَاعَتَوْ كَرَابَتَ
لَاصْخَاثَالَّاثَيَدْحَإِلَعَكَلْتَبَحَتْسَا إِلَإِءِيَشَبَ يَنُونُعَدَتَ الَّيَذْبَعَكَيَبَلَ
لَصْفَأَوْهَأَمَرَحَالَا يَفَكَلَرَحَدَأَنَأَمَإِوَ ، يَنْلَاسَتَ آمَكَلَلَجَعَأَنَأَمَإِ :
لَلَّا لُوسَرَلَاقَمُثَ ، ” كَلَدَلَثَمَإِلَبْلَانَمَكَنَعَعَفَدَأَنَأَمَإِوَ ، هَنَمَ
نَوْسَلْجَيَفَهَمَأَيِقْلَامَوَيِ نَيِدَهَأَجَمَلَابَيَتُؤَيِ : مَلَسَ وَهِيَلَعْ لَلَّا يَلَعْ
رَقَدَصَتْمَلَابَيَتُؤَيِوَ ، بَاسَحَلَلُسَلْجَيَفَ يَلَصَمَلَابَيَتُؤَيِوَ بَاسَحَلَلَ
الَّوَ ، نَازِيمَمُهَلُبَصْنُيَ إِلَفَرَعَالَبَلَاهَأَبَيَتُؤَيِوَ بَاسَحَلَلُسَلْجَيَفَ
ىَنَمَتَيِ يَتَحَبَاسَحَرْيَغَبَهَنَجَلَاهَيَلَإِنَوْقَاسُيَمُثَ ، نَاوِيَدَمُهَلُرَشْنُيَ
أَيْنُدَلَاهَيَفَصِيرَأَقَمَلَابَتَصَرُقَمُهَدَاسَحَأَنَأَهَيَفَأَعَلَاهَأَ

Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расуулаллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам :

“Қачон Аллоҳ бандаларидан бирини Ўзига муқарраб қилишни ирода қилса, устидан балоларни ёғдириб қўяди. Банда дуо қилганида фаришталар:

“Таниш овозку” дейишади ва Жаброил:

“Эй Роббим, бу фалон банданг, сенга дуо қилмоқда, дуосини ижобат қилсанг” дейди. Шунда Аллоҳ таборак ва таоло:

“Мен унинг овозини эшитишни ҳуш кўраман” дейди. Банда қачон:

“Эй Роббим” деса, Аллоҳ:

“Лаббай бандам, нима деб дуо қилсанг сенга уч нарсадан бирини албатта бераман. Сўраганингни тездан бераман, ёки охиратга сўраганингдан афзалини таёrlаб қўяман ёки сўраганингни мислича сендан балоларни даф қиламан” дейди” дедилар.

Сўнgra Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **“Қиёмат куни сафарбарликка чиққанларни келтирилиб, ҳисоб қилинишлари учун ўтирадилар. Намозҳонни келтирилиб, ҳисоб қилинишга ўтиради. Садақа берганни келтирилиб, ҳисоб қилинишга ўтиради. Аҳли балони келтирилади. Улар учун тарози тикилмас ҳамда девони очилмас ва ҳисобсиз жаннатга олиб бориладилар. Шунда оғият аҳли жасадлари дунёда омбирлар билан қимчиб ташлангада эди деб орзу қилишади”** дедилар.

Демак Аллоҳнинг имтиҳонлари имтиҳон қилинганларнинг қиёматдаги даражалари баланд бўлиши, чеккан азобларига эвазига мисли кўрилмаган нематлар берилиши учун экан. Инъом берилганда чеккан азиятлар арзимас нарса эканлиги маълум бўлади.

Ҳожи Имдодуллоҳроҳматуллоҳи алайҳнинг воқеаси

Мусибатлар сўраб олинадиган нарса эмаску, лекин инсон бошига тушса, сабр қилиши керак. Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам балолардан паноҳ сўраганлар. Бир дуоларида: “Эй Аллоҳ, сендан ёмон дард ва bemorliklardan panoҳ sўrایман” деганлар. Мабодо бошига ўшандай дардлар келса, шикоят қилмай, ўзлари ҳақларида раҳмат деб билганлар ва уни кетишига дуо қилганлар. Ашраф Али таҳонавий роҳматуллоҳи алайҳ “Мавоиз”ларида бир қиссани келтирганлар. Ҳожи Имдодуллоҳ роҳматуллоҳи алайҳ бир мажлисда: “Банданинг бошига қанчалар бало келмасин у Аллоҳнинг раҳмати ва инъомидир. Агар банда унинг қадрини билса ва Аллоҳ таолога юзланса” дедилар. Шу вақт ўша мажлисга бир баданига оқ тушган киши келиб: “Ҳазрат, дуо қилсангиз, Аллоҳ таоло менинг дардимни аритса” деди. Ҳозир бўлганлар ҳазрат ҳозиргина барча мусибат Аллоҳ таолонинг неъмати унга шукр қилиш керак, ношукрлик ва ҳаммага шикоят қилмаслик керак деб тургандилар. Бу ҳолатда нима қилиш керак экан деб қолишли. Ҳазрат бу неъматни кетказгин деб дуо қиласмиканлар ёки қиласмиканлар деб қолишли. Ҳазрат дуога қўл

күттардилар ва : “Эй Аллоҳим, сенинг бу банданга берган дардинг шак шубҳасиз Сенинг раҳматингдир. Бунинг ортида Сенинг ҳикматинг яширинган. Лекин биз ожизлигимиз туфайли неъматингни күттаролмаяпмиз. Шунинг учун дард неъматингни саломатлик неъматинга алмаштиргин” деб дуо қилдилар. Бу Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам билан содир бўлган ҳолатнинг айни ўхшаши эди.

الْأَنْعُولِلَى يَصَرِّسُبَعْنُبَا يَلَاقُهُنَعْمَلَلَا يَصَرِّءَاطَعْنَعْ
تَأْءَادُوسْلَا أَرْمَلَإِوَدَهْ يَلَاقُهُتْلُقْ ئَنْجَلَلَهْ نَمَأْرَمَكَيْرَا
غَدَافُ فَشَكَتَأَيْنَأَوْعَرْصُأَيْنَإِتَلَاقَفَمَلَسَوْهَيَلَعْمَلَلَا يَلَصَّيَنَلَا
نَأَمَلَلَلَا تَوَعَدَتْئَشْ نَإِوْهَنْجَلَلَلَوْتَرَبَصَتْئَشْ نَإِتَلَاقُ يَلَهَلَلَا
أَلَأَيَلَهَلَلَا غَدَافُ فَشَكَتَأَيْنَإِتَلَاقُرَبَصَأَيْنَإِتَلَاقَفُكَيْفَاعْيِ
نَأَحْيَشَلَا هَأَلَأَعَدَفُ، فَشَكَتَأَ.

Ато розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Ибн Аббос розияллоҳу анҳу менга:

«Сенга жаннат аҳлидан бўлган бир аёлни кўрсатайми?» деди.

«Ҳа», дедим.

«Мана бу қора хотин. У Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб:

«Мени тутқаноқ тутади. Шунда очилиб қоламан. Аллоҳга менинг ҳақимда дуо қилинг», деди.

«Агар истасанг, сабр қилурсан ва сенга жаннат бўлур. Агар истасанг, Аллоҳга сен учун оғият сўраб, дуо қилурман», дедилар у зот.

«Сабр қилурман. Аммо очилиб кетишими бор. Аллоҳга менинг очилиб кетмаслигимни сўраб, дуо қилинг», деди аёл. Бас, у зот унинг учун дуо қилдилар».

Икки шайх ривоят қилганлар.

Шарҳ: Бу ҳадисда саҳобаи киромларнинг жаннат йўлида ҳар қандай қийинчиликларга сабр қилишга тайёр эканликларининг бир намунаси баён қилинмоқда. Суъайра ал-Асадия исмли оддий бир қора танли, жуссали саҳобия аёл бўлган эканлар. У киши тутқаноқ касалига, тутқаноқ бўлганда ҳам, энг шиддатлисига мубтало бўлибдилар. Хасталик келиб, думалаб қолганда баданларининг маълум қисмлари очилиб ҳам кетар экан.

Афтидан, аёлни асосан ташвишга солган нарса ҳам очилиб кетишлари бўлса керак. Шунинг учун ҳам у киши Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламга мурожаат қилганларида:

«Мени тутқаноқ тутади. Шунда очилиб қоламан. Аллоҳга менинг ҳақимда дуо қилинг», деди».

Агар у аёлни фақат тутқаноқ хасталиги ташвишлантирганда, ўшанинг ўзини айтиб қўя қолар эди. Чунки тутқаноқ бўлмаса, очилиш ҳам бўлмайди. Унинг асосий ташвиши баданининг ўз ихтиёридан ташқарида очилиши эди. Шунинг учун Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламдан дуо умидидагелган эди.

Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам у кишига ихтиёрни кенг қўйдилар.

«Агар истасанг, сабр қилурсан ва сенга жаннат бўлур. Агар истасанг, Аллоҳга сен учун оғият сўраб, дуо қилурман», дедилар у зот».

Бу ерда Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам сабр орқали эришиш мумкин бўлган нарсани эслатиб қўйдилар. Ихтиёрни аёлнинг ўзига ташладилар. Олдин дуони қилиб қўйиб, кейин тушунтирганларида, аёл афсус қилиши эҳтимоли бор эди. Шунинг учун ҳам баъзи кишилар ёрдам сўраб келганда уларга ўша ишнинг ҳамма томонини баён қилиб бериш, ўзига танлаш имконини яратиш керак экан.

Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламнинг бу гапларидан кейин аёл, ҳозирги кунда чексиз қаҳрамонлик саналса ҳам, ўша вақт учун оддий ҳисобланган йўлни танлади.

«Сабр қилурман. Аммо очилиб кетишим бор. Аллоҳга менинг очилиб кетмаслигимни сўраб, дуо қилинг», деди аёл».

Яъни «Жаннатга кириш умидидаги тутқаноқ хасталиги шиддатларига, қийноқларига сабр қиласман. Тутқаноғимнинг тузалиши ҳақида Аллоҳга дуо қилмасангиз ҳам майли. Аммо тутқаноқ тутган пайтда очилиб кетишим мен учун катта мусибат, шуни йўқ қилишини сўраб, Аллоҳ таолога дуо қилишингизни сўрайман».

«Бас, у зот унинг учун дуо қилдилар».

Аёлнинг тутқаноғи тутганда бадани очилмайдиган бўлди. Ўзи эса дардга сабр қилгани учун жаннатга кириш ваъдасини олди. Бу ваъда ҳақ ваъдадир. Шунинг учун ҳам Абдуллоҳ ибн Масъуд розияллоҳу анҳу Ато ибн

Абу Рабоҳ розияллоҳу анҳуга юксак даражадаги ҳавас ва эҳтиром ила:

«Сенга аҳли жаннатдан бўлган бир аёлни кўрсатайми?» демоқдалар.

Ҳа, мўмин-мусулмон банданинг bemorlikka сабр қилиши унинг жаннатга эришишига сабаб бўлар экан

Мусибатга мубтало бўлган ожизлигини изҳор қилсин

Баъзи улуғларимиз бирор дардга йўлиқсалар,вой-войлаб қўйишар эди. Зоҳирдан олиб қаралганда бу мусибатга сабр қилмаслик ва шикоятга ўхшаб кўринар эди. Аслида эса, уларнинг бу каби ишлари шикоят ёки тақдирга норозилик бўлмасди, аксинса, ожизликнинг изҳори бўларди. Улар Аллоҳ таоло бу дардни менга Ўзининг ҳузурида шикасталигим, ожиз бандалигимни изҳор қилишим учун берди. Аллоҳ таоло Ўзига қиладиган оҳу-зоримни эшитиши учун берди" дер эдилар. Бу қуйидаги ҳадисга амал қилишнинг айни ўзидир.

مَلَسَ وَهُيَلَعُ مَلَلَا يَلَلَ مَلَلَ لَلَّا يَلَلَ مَلَلَ لَلَّا يَلَلَ مَلَلَ لَلَّا
، أَبَصَ ءالَبْلَهِيَلَعَ بَصَ ، وَدِيَبَعَ نَمَ اذْبَعَ يَفَاصُيْنَأُمَلَلَ دَارَأَ اَذَا :
لَاقَوْ ، فَوْرَعَمُتْوَصَ : كَئِيَالَمَلَلَاتَلَاقَ ، يَعَدَ اَذِافَ ، اَجَعَدَ اَذِافَ ، يَلَعَ حَثَوْ
مَلَلَ لَلَّا لَوْقَيَفَ ، هَلَ بَحَتْسَافَكَوْعَدَيَ ، نَأَلُفَكَذْبَعَ اَدَهَ بَرَأَيَ : لَيْرِبَجَ
"لَاقَ ، بَرَأَيَ : لَاقَ اَذِافَ ، "تَوَصَعَمَسَنَأَنَأَبْحَأَيَنَأَ" : يَلَاعَتَوَكَرَابَتَ
لَاصَخَثَأَلَثَيَدَحَإَلَعَكَلَتَبَحَتَسَأَلَإِيَشَبَيَنُوَعَدَتَالَيَذْبَعَكَبَلَ
لَضْفَأَوْهَأَمَرَخَآلَا يَفَكَلَرَحَدَأَنَأَأَمَأَوَ ، يَنْلَاسَتَامَكَلَلَجَعَأَنَأَأَمَأَ :
مَلَلَ لَلَّا لَوْسَرَلَاقَمُتَ ، كَلَدَلْثَمَءَالَبْلَانَمَكَنَعَفَدَأَنَأَأَمَأَوَ ، نَمَ
نَوُسَلْجَيَفَمَأَيَقْلَمَوَيَنَيَدَهَأَجَمَلَابَيَتُؤَيِ : مَلَسَ وَهُيَلَعُ مَلَلَ لَلَّا يَلَلَ
رَقَدَصَتُمَلَابَيَتُؤَيِوَ ، بَاسَحَلَلُسَلْجَيَفَيَلَصَمَلَابَيَتُؤَيِوَ ، بَاسَحَلَلُسَلْجَيَفَ
آلَوَ ، نَأَزِيمَمُهَلُبَصْنُيَآلَفَ ، ءالَبَلَأَلَمَأَبَيَتُؤَيِوَ ، بَاسَحَلَلُسَلْجَيَفَ
يَنَمَتَيَيَتَحَبَاسَحَرْيَغَبَنَجَلَا يَلَإِنَوْقَاسُيَمُتَ ، نَأَوِيدَمُهَلُرَشَنُيَ
أَيْنَدَلَا يَفَصِيرَأَقَمَلَابَتَصَرُقَمُهَدَاسَحَأَنَأَةَيَفَاعَلَأَلَهَا

Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам :

“Қачон Аллоҳ бандаларидан бирини Ўзига муқарраб қилишни ирода қилса, устидан балоларни ёғдириб қўяди.банда дуо қилганида фаришталар:

“Таниш овозку” дейишади ва Жаброил:

“Эй Роббим, бу фалон банданг, сенга дуо қилмоқда, дуосини ижобат қылсанг” дейди. Шунда Аллоҳ таборак ва таоло:

“Мен унинг овозини эшитишни ҳуш кўраман” дейди. Банда қачон:

“Эй Роббим” деса, Аллоҳ:

“Лаббай бандам, нима деб дуо қилсанг сенга уч нарсадан бирини албатта бераман. Сўраганингни тездан бераман, ёки охиратга сўраганингдан афзалини таёrlаб қўяман ёки сўраганингни мислича сендан балоларни даф қиламан” дейди” дедилар. Сўнгра Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Қиёмат куни сафарбарликка чиққанларни келтирилиб, ҳисоб қилинишлари учун ўтирадилар. Намозҳонни келтирилиб, ҳисоб қилинишга ўтиради. Садақа берганни келтирилиб, ҳисоб қилинишга ўтиради. Аҳли балони келтирилади. Улар учун тарози тикилмас ҳамда девони очилмас ва ҳисобсиз жаннатга олиб бориладилар. Шунда оғият аҳли жасадлари дунёда омбирлар билан қимчиб ташлангада эди деб орзу қилишади” дедилар.

Бундай суратларда баҳодирликни намойиш қилиш нодонликдир.

Бир улуғ зотнинг воқеаси

Муҳаммад Шафеъ Усмоний роҳматуллоҳи алайҳ бир улуғ зотнинг воқеасини ҳикоя қилиб: “Бузруглардан бири бемор бўлганида бошқа бир бузруг зиёратига келибди. Қараса “Алҳамдуиллаҳ, Алҳамдуиллаҳ” деб ўтирган экан. Келган меҳмон: “Бу ишингиз жуда яхши, лекин бир озвойвойлаб ҳам туринг. Вой-войламагунингизча шифо ҳам келмайди. Чунки Аллоҳ таоло бу дардни сизга Ўзининг ҳузурида ожизлигингизни ва банданинг ҳоли қанчалик эканлигини изҳори учун берган. Бандаликнинг тақозоси ҳам шудир. Аллоҳ таолога баҳодирлигингизни кўрсатишингизга ҳожат йўқ. Борингизни намоён қилиб: “Мен бу дардни кўтаришга ожизман, ноҳорман Ўзинг даф қилгин” денг” деган эканлар. Қосим Нанутвий ҳузурига бир киши келиб: “Ҳазрат, умрим охирлаб қолди. Менга бирор вазифа берсангиз, шояд шу вазифа нажотимга сабаб бўлса” деди. Шунда у зот: “Аллоҳ таолонинг ҳузурига У зотнинг ҳузурида йўқ нарсалардан жўнатиб туринг. Чунки ҳар кимга ҳузурида йўқ нарса жуда қадрли бўлади” деди. Меҳмон қаттиқ хайратга тушиб: “Ҳазрат тушунмадим, У зотнинг

хузурида У зотга қадрли бўлган нарсанинг йўқ бўлиши мумкинми? Ахир У зот Роббул оламин, ҳар нарсанинг бор қилувчиси, Яратувчиси ва қодири мутлақку. Сиз айтинг! Ҳузурида нима йўқ? деди. “Аллоҳ таолонинг ҳузурида ожизлик, шикасталик, муҳтоҷлик йўқ. Ҳар кун шукур қилиш билан бирга шуларни ҳам қилиб туринг” деди. Аслида бундай қилиш анбиёларнинг суннатидир. Айюб алайҳиссалом мусибатда қолганларида дуо қилгани Аллоҳ таоло баён қилиб:

نِيْمَ حَارِلٰا مَحْرَأْ تَنَأْ وَ رُضِلٰيْنَ سَمِّيْنَ بَرَىْدَانْ دِإِبْوِيْأَوْ

83. Ва Айюбнинг Ўз Роббига нидо қилиб: «Албатта, мени зарар тутди. Сен раҳмиларнинг раҳмлисисан!» - деганини эсла.(“Анбиё” сураси) деган. Одам ато ва Момо Ҳаввонинг бошларига тушган савдодан нажот топишлари учун:

نِمَّ نَنُوكَنَلْ أَنْمَحْرَتْ وَ أَنَلْ رَفْعَتْ مَلْ نِإِوْ أَنَسُفَنَأْ أَنْمَلَطْ أَنْبَرَالْأَقْ نِيرَسْأَخْلَا

23. Икковлари: «Роббимиз, ўзимизга зулм қилдик. Агар бизни мағфират қилмасанг ва бизга раҳм қилмасанг, албатта, зиён кўрувчилардан бўламиз», - дедилар” деганларини(“Аъроф” сураси) ва Юнус алайҳиссаломнинг балиқ қорнида туриб нидо қилганларини :

تَأْمُلُ طَلَالِ يَفِىَدَانَ فِهِ لَعَرْدَقَنْ نَلْ نَأَنَطَافِ أَبْصَنْ أَغْمَبَهَدْ دِإِنَوْنَلَا آذَوْ نِيمَلَاطَلِنَمُتَنُكْ يَيْنِإِكَنْأَخْبُسَتَنَأْ إِلَيْلِ إِلَنَأْ

87. Зуннунни (эсла). Ўшандада у ғазабланган ҳолда чиқиб кетган эди. Бас, у Бизни ўзига (ер юзини) тор этмас, деб гумон қилди. Зулматларда туриб: «Сендан ўзга Илоҳ йўқ, Ўзинг поксан! Албатта, мен золимлардан бўлдим», - деб нидо қилди” (“Анбиё” сураси) деб баён қилган.

Ибратли воқеа

Таҳонавий роҳматуллоҳи алайҳ бир кишининг воқеасини айтганлар. У кишига ҳол ғолиб келиб: “Мени сендан ўзга бирортасида ишим йўқ, ҳеч нарсада менга мазза қолмади, хоҳлаганингдек имтиҳон қил” деб юборди. Гўё менинг мазза қиласиган ҳеч нарсам қолмади, имтиҳонларинга таёрган дегандек бўлди. Кўп ўтмай бавл тутилиб, ҳожат чиқоролмай қолди. Бир

нечакун қовуғи түлиб, ташқарига чиқмай азобда қолди. Охир нотұғри гапириб құйғанини англаб қолди ва ҳузурига үқишиң келадиган болаларга: “Даъвосида ёлғончи бўлган амакингиз ҳаққига дуо қилингалаар, Аллоҳ таоло мени бу дардан ҳалос қилсин. Мен ёлғон даъво қилиб қўйдим. Роббим неъматларини қадрламадим. Аллоҳ таоло менга берган одамлар назарида неъматлиги эсдан чиққан нарсанинг маззасини эслатиб қўйди” деди.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг бу ҳолатдаги суннатлари

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам инсон бошига мусибат тушганда йиғлашлари, баъзи сўзларни айтишлари, ожизликни изҳор қилиб, тадбирини кўриши мумкинлиги билдирганлар. Ўғиллари Иброҳим вафот топганида кўзларига ёш келган. Ғамгинликларини изҳор қилганлар.

ُهَلْلَاهِ يَلْصَمُ لَلَّاهِ وُسْرَعَمْ أَنْلَحَدْ :َلَأَقْنَعُهَلْلَاهِ يَصْرَكَلَامْنَبْ سَنَأْ نَعْ
هِيَلَعَمِيَهَارْبِإِلَأَرْئَطَنَأَكَوْ -َنْيَقْلَاهِفِيَسِيَبَأَهِلَعَمَلَسَوْهِيَلَعَ
هَلْبَقَفَمِيَهَارْبِإِمَلَسَوْهِيَلَعَهَلْلَاهِلَلُوسَرَدَحَأَفْ ،ُمَالَسَلَا
أَنْيَعْتَلَعَجَفْ وَسْفَنَبُدُوحَيْمِيَهَارْبِإِوْ ،َكَلَذَدْعَبْهِيَلَعَأَنْلَحَدَمُثْهَمَشَوْ
نَبْنَمَحَرَلِأَذْبَعْهَلَأَقَفْ ،َنَافَرَدَتَمَلَسَوْهِيَلَعَهَلْلَاهِلَلُوسَرَ
أَهَنِإِفْوَعَنْبَأَيْ «هَلَاقَفْ !؟هَلَلَاهِلُوسَرَأَيَتْنَأَوْ ؛هَنَعْهَلْلَاهِ يَصْرَفْوَعَ
هِنْيَعْلَاهَنِإِمَلَسَوْهِيَلَعَهَلْلَاهِلَقَفَهَرْخَأَبَأَمَعَبْتَأَمُثْ .»هَمَحَرَ
أَيَكَقَارَفَبَأَنِإِوْ ،َأَنْبَرَهِصَرَيْأَمْ ۝إِلُوقَنَأَلَوْ ،ُنَزْحَيَبْلَقْلَأَوْ ،ُغَمَدَتَ
نُونُوْرَحَمَلْمِيَهَارْبِإِ.»

Анас ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга темирчи Абу Сайфнинг олдига кирдик. У Иброҳимнинг – унга Аллоҳнинг саломи бўлсин – сут отаси* эди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Иброҳимни олиб, ўпдилар ва ҳидладилар. Кейинроқ унинг олдига яна кирдик. Иброҳим жон таслим қилаётган эди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг кўзлари ёш тўка бошлади. Шунда Абдурраҳмон ибн Авф розияллоҳу анҳу у зотга:

«Сиз ҳам-а, эй Аллоҳнинг Расули?!» деди. У зот:

«**Эй Ибн Авф, бу раҳматдир**», дедилар. Сўнг кетидан яна йиғлаб:

«Албатта, күз ёш түкади, қалб маҳзун бўлади, аммо Роббимиз рози бўладигандан бошқани айтмаймиз. Албатта, биз сенинг фироқингдан жуда маҳзунмиз, эй Иброҳим», дедилар».

Вафот топиш вақтларида муборак қўлларини ёнларидаги пиёладаги сувга солиб, юзларига суртар әдилар. Фотима розияллоҳу анҳо У зот ҳузурларига кирганиларида: “Бугундан сўнг отангизга машаққат йўқ” деб мусибатларини изҳор ҳам қилганлар. Аммо асло шикоят ва тақдирга эътиroz қилиш мумкин эмас. Баҳодирликни изҳор қилиш ҳам керак эмас.